

ياسای ژماره ( ) ی سالی ۲۰۲۱

ياسای دادگای تاوانکاری تاييهتمه‌ند به تاوانه‌کانی داعش له ههریمی کوردستان - عیراق

بهشی یه کهم

پیناسه‌کان

ماددهی (۱):

مه‌بهستی ئەم ياسایه له‌م زاراوه و دهسته‌واژانه‌ی خواره‌وه مانا‌کانی به‌رامبه‌ریانه:

یه‌که‌م - ههریم: ههریمی کوردستان - عیراق.

دووهم - ئەنجومه‌نی دادوهری: ئەنجومه‌نی دادوهری له ههریم.

سێهه‌م - ئەنجومه‌نی وه‌زیران: ئەنجومه‌نی وه‌زیرانی ههریم.

چواره‌م - دادگای ته‌میی: دادگای ته‌میزی ههریم.

پینجه‌م - دادگا: دادگای تاوانکاری تاييهتمه‌ند به تاوانه‌کانی داعش له ههریم.

شه‌شه‌م - تاوانی جینۆساید: ههر کرداریک له‌و کردارانه‌ی خواره‌وه که به‌مه‌بهستی له‌ناوبردنی کۆمه‌لیکی

نه‌ته‌وه‌یی یان نه‌ژادی یان ئایینی به‌م سیفه‌ته‌یان، به‌شیوه‌یه‌کی ته‌واو یان به‌شیکی، ئەنجام‌دراون:

۱ - کوشتنی تاکه‌کانی کۆمه‌لیک.

۲ - پینگیان‌دنی زیانیکی گه‌وره‌ی جه‌سته‌یی یان ئەقلی به‌ تاکه‌کانی کۆمه‌لیک.

۳ - ملکه‌چکردنی کۆمه‌لیک به‌ئه‌نقه‌ست بۆ باریکی گوزهرانی به‌مه‌بهستی له‌ناوبردنی کرداره‌کی هه‌موویان

یان به‌شیکیان.

۴ - سه‌پاندنی رپوشوین به‌ ئامانجی نه‌هیشتنی وه‌چه‌نانه‌وه له‌ ناو کۆمه‌لیکدا.

۵ - گواسته‌وه‌ی به‌زۆری مندالان له‌ کۆمه‌لیک بۆ کۆمه‌لیکی دیکه.

حه‌وته‌م -

۱- تاوانی دژ به مروڤایه تی: هەر کرداریک که له خواره وه هاتوو هه ئه نجامدرا بیته له چوار چیه وه هیڤشیکی بهربلاو یان نه خشه بوکیشرای ئاراسته کراو دژ به هەر کۆمهلیکی دانیشتووانی سیفیل له گهل زانیی ئه م هیڤشه:

أ- کوشتی بهئه نقه ست.

ب- کۆمه لکوژی.

ج- به کۆیله کردن.

د- دوورخستنه وه یان گواستنه وه ی زوره ملیی دانیشتووان.

ه- زیندانی کردن یان بییه شکردنی توند به هەر شیوه یهک بیته له ئازادی جهسته یی به و شیوه یه ی پیچه وانه ی ریسا بنه رته ییه کانی یاسای نیوده ولته تی بیته.

و- ئه شکه نجه دان.

ز- ده ستریزی یان به کۆیله کردن سیکی یان زورلی کردن له سه ر له شفرۆشی یان زگپر بونی به ناچاری یان هەر شیوه یهک له شیوه کانی توندوتیزی سیکی که به م پله یه ترسناک بیته.

ح- چه وساندنه وه ی هەر کۆمه لیکی یان چه ند کۆمه لیکی دیار کراوی دانیشتووان له بهر هوکاری سیاسی یان نه ژادی یان نه ته وه یی یان ئه تنی یان روشنبیری یان ئایینی یان په یوه ست به جووری ره گه ز یان له بهر هوکاری دیکه که یاسای نیوده ولته تی ریگه ی پینادات، ئه ویش له وه ی په یوه نداره به هەر کرده وه یهک له شیوه کانی توندوتیزی سیکی که ئماژه ی پیکراوه و به م پله یه ترسناک بیته.

گ- بیسه روشوینکردنی که سانیک به زوره ملی.

ی- کرده وه نامرویییه کانی دیکه ئه وانه ی هاوشیوه ن که به ئه نقه ست ده بیته هوکاری ناخۆشی چیژتی توند یان ئه زیه تیکی مه ترسیدار به جهسته یان به ته ندروستی ئه قلی یان جهسته یی ده گه نیته.

۲- بو مه به سته کانی پیاده کردنی حوکه کانی بر گه ی (۱) له بهندی (حه وته م) ی ئه م مادده یه، ئه م زاراوانه ی خواره وه مانا کانی به رامه ریان ده گه یین:

أ- هیڤشی ئاراسته کراو دژ به هەر کۆمه لیکی دانیشتووانی سیفیل: هەر ریازیکی یان ره فتاریکی که ئه نجامدانی ئه و کردارانیه له بهندی (حه وته م) ئه م مادده یه ده قنوسکراون دژ به هەر کۆمه لیکی دانیشتووانی سیفیل

وہک پەرہ و کر دنیك بۆ سیاستی دهولته تیک یان ریکخراویك فرمان به ئەنجامدانی ئەم جوړه کردارانه دهکات، یان و هک پته و کر دنیك بۆ ئەم سیاسته.

ب- جینۆساید: به ئەنقەست سه پاندنی باری گوزهرانی، و هک بییه شکردن له دهستکهوتنی خواردن یان دهرمان، به مه بهستی له ناو بردنی به شیکی دانیشتووان.

ج- به کۆیله کردن: پیاده کردن گشت دهسه لاته کانی لیکه و ته له مافی خاونداریتی یان یه کیکیان له سهر کهسیک، له نیوانیشیاندا بازار گانیکردن به کهسه کان، به تاییهت ئافرهتان و مندالان.

د- دوورخستنه وه یان گواستنه وه ی زۆره ملی دانیشتووان: گواستنه وه ی کهسانی دیار کراو به زۆره ملی له و ناوچه یه به سیفه تیکی رهوا تیايدانه، به دهر کردن یان به ههر کرده وه یه کی زۆره ملی دیکه، به بی بوونی پاساویك که یاسای نیوده و له تی ریگه ی پیدات.

ه- ئەشکه نهجەدان: به ئەنقەست بوونه هۆکاری نازاریکی تووند و ناخۆشی چیژتن، چ له رووی له شه وه بیت یان هزر، له سهر کهسیکی دهستگیر کراو یان له ژیر کۆنترۆلی تۆمه تبار. ئەشکه نهجەدان نازار یان ناخۆشی چیژتنی دهر ئەنجام بۆ سزا یاسایه کان یان په یوه ندار پیا نه وه، ناگریته وه.

و- چه وساندنه وه: بییه شکردنی به ئەنقەست و توند له مافه بنه ره تیه کان به و شیوه یه ی نا کۆک بیت له گهل یاسای نیوده و له تی به هۆی ناسنامه ی کۆمه له که یان گروه که.

ز- بیسه روشوینکردنی کهسان به زۆره ملی: دهستگیر کردنی کهسانیك یان گرتیان یان فراندیان له لایه ن دهولته یان ریکخراویکی سیاسی، یان به مۆلهت یان به پالپشتی ئەوه وه بۆ ئەم کرده وه یه یان بیده نگبونی له سهری. ئینجا رهتبه کاته وه دانبنیت به بییه شبوونی ئەم کهسانه له نازادیان یان پیدانی زانیاری دهرباره ی چاره نووسیان یان شوینی بوونیان، به ئامانجی بییه شکردنیان له پاراستنی یاسا بۆ ماوه یه کی دریز.

هه شته م- تاوانه کانی جهنگ: ئەمانه ی خواره وه دهگریته وه:

۱- ههر کرده وه یه ک لهم کرده وانه ی خواره وه که دژ به کهسه کان یان مالومولکه پاریزراوه کان به پیی حوکمه کانی ریککه و تننامه ی جنیف ی په یوه ندار، ئەنجامدراون:

أ- کوشتنی به ئەنقەست.

ب- ئەشکه نهجەدان یان مامه له ی نامرۆی، له نیوانیشیاندا ئەنجامدانی تاقیکردنه وه ی بایۆلوجی.

ج- به‌ئەنقەست پێگەیانندی ناخۆشی چیژتێ توند یان زیان پێگەیانندی ترسناک بە جەستە یان بە تەندروستی .
د- خاپور کردنی فراوانی مالمولک و دەست بەسەرداگر تێ بەبێ ئەوێ پێوستی سەربازی هەبێت بێتە پاساو و بەشیوەیەکی سەرپێچیکاری یاسا و بەشیوازیکی گیرەشیوتنی .

ه- ناچار کردنی دیلی جەنگ یان کەسی پارێزراو بە خزمەتکردن لە هیژەکانی دەسەلاتیکی دوژمن .

و- بەئەنقەست بێبەشکردنی دیلی جەنگ یان هەر کەسیکی پارێزراو لە مافی دادگاییکردنی بەشیوەیەکی دادوهرانە و رێکخراوەوە .

ز- گر تێ نایاسایی .

ح- دوورخستنەوێ یان گواستنەوێ نایاسایی .

گ- بەبارمەتر گر تێ .

۲- پێشیلکردنی ترسناکی دیکە بۆ رێساکانی یاسای نیۆدەولتەتی و ئەو دابونەریتانەیی پێوستە پیادە بکری
لەسەر ناکوکییە نیۆدەولتەتیە چە کدارییەکان، بە دیار کراویش ئەم کردارانەیی خوارەوێ :

أ- بەئەنقەست ئاراستەکردنی هیژش دژی دانیشتووانی سیقیل بەم سیفەتەیان یان دژ بە تاکە کەسی سیقیل کە راستەوخۆ بەشدارنێن لە کردەوێ جەنگییەکان .

ب- بەئەنقەست ئاراستەکردنی هیژش دژ بە ئامانجی سیقیل، لە نیوانیشیاندا ئەو پێگانەیی نابنە ئامانجی سەربازی .

ج- بەئەنقەست هیژشکردن دژ بە کەسانی بەردەست یان دامەزراوێ یان کەرەستە یان یە کە یان ئۆتۆمیلی بە کارهاتوو لە ئەرکی یارمەتیدانی مرویی یان پاراستنی ناشتی بەپێی میساقی نەتەوێ یە کگرتووێ کان، هەر کاتیک ئەم جوړە ئەرکانە شایستەیی پاراستنی بەخشاوین بە کەسانی سیقیل یان ئامانجی سیقیل بەپێی یاسای ناکوکییە چە کدارییەکان .

د- بەئەنقەست هیژشکردن لە گەل زانین بەوێ ئەم هیژشە دەبێتە مایەیی زیانلیکەوتن لە گیان یان لە پیکان لە نیوان کەسانی سیقیل یان زیان پێگەیانندی مەدەنی بەراورد بە کوئی گشتی دەستکەوتە سەربازییە پێشینیکراوێ بەر جەستە کراو و راستەوخۆ کان .

ه- به نهنقهست هيرشکردن له گهل زانين به وى نهم هيرشه ده بېته مایه ی زیان پېگه یان دنیکی فراوان و ماوه دريژ و توند به ژینگه ی سروشتی به راورد به کوی گشتی ده سته و ته سه ربازیه پېشبینی کراوه بهر جه سته کراو و راسته و خو کان.

و- هيرشکردن یان بوردومانکردنی نهو شار یان گوند یان خانوو یان باله خانانه ی بهر گریبان نییه و نامانجی سه ربازی نین.

ز- کوشتن یان بریندارکردنی شه رکاریک که وازی له چه که که ی هیناوه یان نامرازی له خو بهر گریکردنی نییه و به شیوه یه کی روون خو ی به ده سته و ده اوه.

ح- خراب به کار هینای نالای ناگر به ست یان نالای دوژمن یان نیشانه ی سه ربازی یان جلوه برگی سه ربازی یان نالای نه ته و یه کگرتووه کان یان نیشانه کانی یان جلوه برگی سه ربازیه کانی ههروه ها نیشانه جیا کراوه کانی ریکه که و تننامه کانی جنیف و بېته مایه ی مردنی تاکه که سه کان یان پیکانیان به شیوه یه کی گه وره.

گ- هه لسانی ریکه خراوی ده ولته ی نېسلامی له عېراق و شام (داعش) ی تیروریست یان هه ر ده زگایه کی به شیوه یه کی راسته و خو یان ناراسته و خو، به گواستنه و ی به شیکی دانیشتووانی سیقیل بو هه ر خاکیک که داگیری ده کات، یان دوورخستنه و یان گواستنه و ی هه موو یان هه ندیکي دانیشتووانی نهو خاکه ی داگیر کراوه له ناو چوارچیوه ی نهو خاکه یان ده روه ی.

ی- به نهنقهست ناراسته کردنی هيرش دژ بهو باله خانانه ی نامانجی سه ربازی نین و ته رخان کراون بو مه به ستی نایینی یان خویندن یان هونه ری یان زانستی یان خیرخوازی یان دژ به شوینه واری میژوویی یان نه خو شخانه و شوینی گردبوونه و ی که سانی نه خوش و بریندار.

ک- ملکه چکردنی که سه کان بو شیواندنی لاشه یان هه ر جوړیک له جوړه کانی تاقیکردنه و ی پزیشکی یان زانستی نه وانه ی چاره سه ری پزیشکی یان چاره سه ری ددان یان چاره سه رکردن له نه خو شخانه بو که سی په یوه ندار نابېته پاساوی و ههروه ها بو بهر ژه و هندی نهو نییه و ده بېته مایه ی مردنی نهو که سه یان نهو که سانه یان دوو چارکردنی ته ندروستیان بو مه ترسیکی گه وره.

ل- کوشتن یان بریندارکردنی هه ر تاکیک له تاکه کانی ده ولته تیکي دوژمن یان سوپای دوژمن به شیوه یه کی سته مکارانه.

م- راگه یان دنی نه و ی که س له ژیاندا نه ماوه.

- ن- خاپور کردن یان دهستبهسهرداگرتنی مالمولکی سیفیلی لایه نی دوزمن مه گهر خاپورکردنه که یان دهستبهسهرداگرتنه که شتیك بیټ پیوستیبه کانی جهنگ سه پاندوویه تی.
- س- راگه یاندنی هه لوه شانده وه یان هه لپه ساردن یان ریگه نه دانی په نابردنه بهر بهر دادوه ری به مه بهستی بیبه شکردنی هاو لاتیانی لایه نی دوزمن له داواکردنی مافه کانیا.
- ع- ناچارکردنی هاو لاتیانی لایه نی دوزمن بو به شداریکردن له پرۆسه کانی جهنگی ئاراسته کراو دژ به دهوله ته که یان، هه تا نه گهر بهر له هه لنگیرسانی جهنگ له رازه ی دهوله تی شه پرکاردا بووبن.
- ف- تالانکردنی ههر شاریک یان شوینیك، هه تا نه گهر به زوریش دهستی به سهرداگیراییت.
- ص- به کارهینانی ژههر یان چه کی ژههرای.
- ق- به کارهینانی گازی خنکینهر یان ژههرای یان ههر گازیکی دیکه ههروه ها ههر شله یهك یان که رهسته یهك یات که لوپه لیککی دیکه ی هاوشیوه.
- ر- به کارهینانی نهو گوللانیه ی به ئاسانی ده کشین یان رووده چن له ناو جهسته ی مروژ وهك گوله ی خاوهن پۆشهری رهق که تهواوی جهسته ی گوله که دانا پۆشیت یان نهو گوللانیه ی بهرگه کانیا به هیژ کراوه.
- ش- دهستدریژیکردنه له سهر شکومهندی که سان به تاییه تی مامه له ی ریسواکار و دابه زینه ری شکومهندی.
- ت- دهستدریژی کردنه سهر یان به کویله کردنی سیکیسی یان له شفرۆشی به زوری یان سکپر کردنی به زور یان ههر شیوه یه کی دیکه ی توندوتیژی سیکیسی که به هه مان پله ترسناك بیټ.
- پ- هه له قوستنه وه ی بوونی کهسانی سیفیل یان کهسانی دیکه ی پاریزراو بو نه وه ی هه ندیک خال یان ناوچه یان هیژی سهر بازی پاریزبه ند بکریټ له کرده وه سهر بازیبه کان.
- خ- به نه نقهست ئاراسته کردنی هیژ دژ به باله خانه یان که رهسته یان یه که ی پزیشکی یان ئامرازی گواستنه وه یان که سانیک که نیشانه جیا کراوه کانی ریککه وتنامه کانی جنیف به پیی یاسای نیوده ولته تی به کارده هیین.
- ژ- به نه نقهست برسیکردنی کهسانی سیفیل وهك شیوازیك له شیوازه کانی جهنگ به وه ی بیبه شیان بکه ن له وه که رهستانه ی ناکریټ دهستی لیپه لگرن بو مانه وه یان له ژیان، له نیوانیشیاندا به نه نقهست کۆسپ خستنه پیش یارمه تیبه کانی فریاگوزاریی ههروهك نه وه ی به پیی یاسای نیوده ولته تی دهقنوو سکراره.

چ- به سهر باز کردنی مندالی خوار ته مهنی پازده سالی له هیز یان کۆمهلی چه کدار یان به کارهینان یان بۆ
ئهوهی به کارایی له کاره دوژمنکارییه کاندای به شدار بن.

۳- ههر کرداریک لهو کردارانهی خوارهوه که له کاتی ناکۆکیی چه کداری ئه نجامدراون دژ به که سانیک
که به کردار له کردهوه جهنگییه کان به شدار نین، له نیوانیشیاندا تاکه کانی هیزه چه کداره کان ئهوانه
چه که کانیان فریداوه و ئهوانه په ککهوتنه له شهر کردن به هوی نه خوشی یان پیکان یان گرتن یان له بهر ههر
هوییه کی دیکه:

أ- به کارهینانی توندوتیژی دژ به زیان و کهسه کان، به تاییهتی کوشتن به هه موو جوړه کانی و شیواندن و
مامه لهی توند و ئه شکه نجه دان.

ب- ده ستر دیزیکردنه سهر شکۆمهندی که سان به تاییهتی مامه لهی ریسواکار و دابه زینه ری شکۆمهندی.

ج- به بارمته گرتن.

د- دهر کردنی حوکم و جیه جیکردنی له سیداره دان به بی بوونی حوکمیکی پیشتر له دادگایه ک دهر چووبیت
که به شیوه به کی ریکخراو پیکهاتییت که گشت ئه و گهره نتیبه دادوه ریپانهی دانپیتراون و ئهوانه ی ناکریت
دهستیان لیله لگیریت، دهسته بهر بکات.

۴- پیشیل کردنی ترسناکی دیکه بۆ ریساکانی یاسای نیوده ولته تی و ئه و دابونه ریپانهی پیویسته پیاده بکرین
له سهر ناکۆکییه چه کدارییه نیوده ولته تییه کان، به دیار کراویش ههر کرداریک له م کردارانهی خوارهوه:

أ- به ئه نقهست ئاراسته کردنی هیز دژی دانیشتروانی سیقیل به م سیفه ته یان یان دژ به تاکه که سی سیقیل که
راسته و خو به شدار نین له کردهوه جهنگییه کان.

ب- به ئه نقهست ئاراسته کردنی هیز دژ به باله خانه یان که رهسته یان یه که یان ئامرازی گواستنه وهی پزیشکی
یان ئه و تاکه که سانه ی نیشانه جیا کراوه کانی ریککه و تننامه کانی جنیف به پیی یاسای نیوده ولته تی به کارده هینن.

ج- به ئه نقهست هیز شکردن دژ به که سانی به ردهست یان دامه زراوه یان که رهسته یان یه که یان ئوتۆمیللی
به کارهاتوو له ئهر کی یارمه تیدانی مرویی یان پاراستنی ناشتی به پیی میساقی نه ته وه یه کگرتوووه کان، ههر کاتیک
ئه م جوړه ئه ر کانه شایسته ی پاراستنی به خشراو بن به که سانی سیقیل یان ئامانجی سیقیل به پیی یاسای نیوده ولته تی
بۆ ناکۆکییه چه کدارییه کان.

د- به ئه نقه سته ئاراسته كردنى هېرش دژ به باله خانهى تهر خانكراو بو مه به سته كانى ئايىنى يان خوڭندن يان هونهرى يان زانستى يان خيبر خوازى يان دژ به شويته وارىي ميژوويى يان نه خوڭشخانه و شويى گردبوونه و هوى كه سانى نه خوڭش و بريندار به و مهر جهى ئامانجى سهر بازى نه بن.

ه- تالان كردنى ههر شارىك يان شويىك، هه تا ئه گهر به زوريش دهستى به سهر داگيرايىت.

و- دهستدرىژى كردنه سهر يان به كويله كردنى سيكىسى يان له شفروشى به زورى يان سكه پر كردنى به زور يان ههر شيوه يه كى ديكه ي توندوتىژى سيكىسى كه به هه مان پله ترسناك بيىت.

ز- به سهر باز كردنى مندالى خوار ته مهنى پازده سالى له هيز يان گروهى چه كدار يان به كار هينانيان بو ئه و هوى به كرده يى له كرده وه جهنگيه كان به شدار بن.

ح- دهر كردنى فه رمانى راگواستنى دانىشتروانى سيقيل له بهر هوى په يوه ندار به ناكوكيه كه مه گهر ئه م كاره له پيناو ئارامى سيقيله په يوه نداره كان بيىت يان له بهر هوى سهر بازى زور پيوست بيىت.

گ- كوشتن يان پيكانى جهنگاوهرىكى لايه نى دوژمن به شيوه ي سته م.

ى- راگه ياندى ئه و هوى كهس له ژياندا نه ماوه.

ك- ملكه چكردنى ئه و كه سانه ي له بهر دهستى دهسه لاتي لايه نه كه ي ديكه ي ناكوكين بو شيواندى لاشه يان ههر جوړىك له جوړه كانى تاقىكردنه و هوى پزىشكى يان زانستى ئه وانى چاره سهرى پزىشكى يان چاره سهرى ددان يان چاره سهر كردن له نه خوڭشخانه بو كهسى په يوه ندار نابيىته پاساوى و ههروه ها بو بهر ژه وه ندى ئه و نييه و ده بيىته مايه ي مردنى ئه و كهسه يان ئه و كه سانه يان دوو چار كردنى ته ندر و ستييان بو مه ترسيكى گه و ره.

ل- خاپور كردن يان دهستبه سهر داگرتنى مالومولكى لايه نى دوژمن مه گهر ئه م خاپور كردنه يان دهستبه سهر داگرتنه كه پيوستيه كانى جهنگ سه پاندى بيىت.

بهشی دووهم

دامهزاندنی دادگا و تایهتکاریه کانی

ماددهی (۲):

یه کهم- دادگایهك بهناوی (دادگای تاوانکاری تایهتقهند به تاوانه کانی داعش له ههریمی کوردستان - عیراق) دادمهزریت.

دووهم- باره گای دادگا له پایتهختی ههریمه (شاری ههولیر)، و ده توانییت دانیشتنه کانی له ههر پاریز گایه کی دیکه ی ههریم گرییدات به بریاری ئه نجومه نی دادوهری له سهر پیشنیاری سهروکی دادگا.

ماددهی (۳):

یه کهم- دادگا پیکدیته له:

۱- یهك دهسته ی لیكۆلینهوه یان زیاتر که سهروکی ئه نجومه نی دادوهری پیکیده هینیته بو لیكۆلینهوه له گهل تۆمه تباران بهو تاوانانه ی له بهنده کانی (شه شه م) و (حه وته م) و (هه شته م) ی مادده ی (۱) ی ئه م یاسایه ده فنووسکراون.

۲- دادگایه کی تاوانکاری، که به بریاری ئه نجومه نی دادوهری له (۵) پیچ دادوهر پیکده هیتریت، و ئه نجومه نی دادوهری سهروکیك له نیوانیان دیار ده کات و ده بیته سهروکی بالای دادگا و سهرپهرشتی کاروباری کارگیری و دارایی ده کات، و بوی ههیه جیگریك بو خو ی له نیو ئه ندامه کان ده ستنیشان بکات، و ده بیته سهروکی یه ده گ له کاتی ئاماده نه بوونی سهروکی دادگا، ئه ویش به ره زامه ندی ئه نجومه نی دادوهری.

۳- دهسته ی داواکاری گشتی، که له ژماره یه کی پیویستی ئه ندامانی داواکاری گشتی پیکدیته.

۴- کارگیریك که پیشکه شکردنی خزمه تگوزاریه کارگیری و داراییه کانی دادگا له ئه ستو ده گریته.

دووهم- دادگای ته مییز تایهتقهند ده بیته به تیروانین لهو بریار و حوکمانه ی له دادگاوه ده رده چن و له نیو ئه و ده ستانه ی ته مییز که له ئارادان، و دادگاش تایهتقهند ده بیته به سیفه تی ته مییزی به تیروانین له بریاره کانی دادوهرانی لیكۆلینهوه.

ماددهی (٤):

ئهنجومهنی دادوهیری لهسهه پيشنيارى سهروكى دادگا دهتوانيت دادوهى بيانى لهوانهى شارهزايان ههيه له بوارى دادگاييكردن لهو تاوانانهى لهه ياسايهدا دهقنوسكراون، ئينتيداب بكات لهوانهى ئاستيكي بهرزى ئاكار و رهوش و راستويى و دهسپاكيان ههيه بو كار كردن له دادگا ئهه دادوهرانهش به يارمهتى كوومهلگهى نيودهولتهتى، به نهتهوه يه كگرتوه كانيشهوه، ئينتيداب دهكرين.

ماددهى (٥):

يه كهه- مههجه دادوهه و داواكاره گشتيهه كان شارهزايى له ياساى تاوانكارى و مههجه كانى دامهزراندنيان لى بيتهدى ئهوانهى له ياساى دهسهلاتى دادوهيرى ههريمى كوردستان - عيراق ژماره (٢٣)ى سالى ٢٠٠٧، و ياساى داواكارى گشتى ژماره (١٥٩)ى سالى ١٩٧٩، دهقنوسكراون.

دوههه- بهدهه له حوكمه كانى بهندى (يه كهه)ى ئهه ماددهيه دهكرىت ئهه دادوهه و داواكاره گشتيهه بهردهوامن له راژه كانديد بكرين بو پوسته كانى دادگا و دادوهرانى ليكولينهوه و داواكارى گشتى، و دهكرىت دادوهه و داواكارى گشتى خانه نشينكاراويش كانديد بكرين بهبى پابههه بوون به مههجه تهههه.

سيههه- ئهنجومهنى دادوهيرى گشت دادوهرانى لهه دادگايه كانديد دهكات له ريگهى گواستهوهيان يان دامهزراندنيان، و ناوى دادوهه كان بو سهروكايهتى ههريه رهوانه دهكرىت بو دهه كردنى مههسومى ههريمى دامهزراندنيان. ههروهه ئهنجومهنى دادوهيرى داواكارانى گشتى كانديد دهكات، و ناوه كانيان بو ئهنجومهنى وهزيان رهوانه دهكات بو ناردنيان بو سهروكايهتى ههريه بهمههسته دهه كردنى مههسومى ههريمى دامهزراندنيان.

ماددهى (٦):

راژهى ئهه دادوهه و داواكاره گشتيهه حوكمه كانى ئهه ياسايه دههگرتههوه، ويهراى ئهوهى له ياساى دهسهلاتى دادوهيرى ژماره (٢٣)ى سالى ٢٠٠٧ دهقنوسكراره، لهبهه به كيك لهه هويانهى خوارهوه كووتايى پيدىت:

یہ کہم - ٹہ گہر تاوانبار کرا بہ ٹہنجامدانی جینایہ تیکئی ناسیاسی .

دووہم - ٹہ گہر زانیاری درؤ یان ساختہی پیشکش کرد .

سییہم - ٹہ گہر کہمتہر خہمبوو لہ بہ جیگہ یاندنی ٹہر کہ کانی بہ بی ہویہ کی رہوا .

ماددہی (۷):

یہ کہم - لیژنہی کاروباری دادوہران و لیژنہی کاروباری داواکاری گشتی پیکھینراو لہ لایہن ٹہنجومہنی دادوہری پالپشت بہ یاسای دہسہ لاتی دادوہری ژمارہ (۲۳) ی سالی ۲۰۰۷ و یاسای داواکاری گشتی ژمارہ (۱۵۹) ی سالی ۱۹۷۹ ی بہرکار لہ ہہریم، تیروانین لہ کاروباری بہرزہفتہی و راژہی و ہزیفی دادوہران و داواکارانی گشتی لہ ٹہستؤ دہگریٹ، و برپارہ کانی شیاوی تانہ لیدان دہن لہ بہر دہم دہستہی فراوان لہ دادگای تہمبیز، و برپارہ کہی بنر دہبیت و شیاوی راستکردنہوہ نابیت ٹہ گہر برپاریدا بہ کؤتایی پیکھینانی راژہی دادوہر یان داواکاری گشتی .

دووہم - لیژنہ راسپار دہ کانی لہ دوای رہتکردنہوہی تانہ کہ لہ لایہن دہستہی فراوانہوہ لہ دادگای تہمبیز، ٹہ گہر ہہبیت، بؤ ٹہنجومہنی دادوہری بہرز دہ کاتہوہ بؤ دہر کردنی مہرسوم لہ سہرؤ کایہ تی ہہریم بؤ کؤتایی پیکھینانی راژہی دادوہر یان داواکاری گشتی بہ سہرؤ کی دادگاشہوہ لہ حالہ تی ہاتنہدی یہ کیٹک لہو حالہ تانہی لہ ماددہی (۶) ی ٹہم یاسایہ یان بہ پی حوکمہ کانی یاسای دہسہ لاتی دادوہری ہہریمی کوردستان - عیراق ژمارہ (۲۳) ی سالی ۲۰۰۷، دہقنوسکراون .

ماددہی (۸):

یہ کہم - سہرؤ کی دادگا ٹہم ٹہر کانہی خوارہوہ لہ ٹہستؤ دہگریٹ:

۱ - سہرؤ کایہ تیکردنی دانیشتنہ کانی دادگا .

۲ - دہستیشانکردنی ہہر دادوہریکی دادگا لہ حالہ تی نامادنہ بوون و بہہ ماہہنگی لہ گہل ٹہنجومہنی دادوہری .

۳ - تہواو کردنی کارہ کارگیپیہ کان لہ دادگا .

۴- داواکردنی گواستنهوهی فهرمانبهران یان دامهزاندنیان به رهزامهندی سهروکی نهجمهنی دادوهری بههماههنگی لهگهله نهجمهنی وهزیران بو پرکردنهوهی پوستی بهرپوهبهری کارگیریی دادگا و بهرپوهبهری پهپوهندییه گشتیهکان و بهرپوهبهری ئهرشیف و پاراستنی دوکیومینهکان له دادگا، و کوتایی پیهینانی راژهکانیان بهپیی یاسا.

۵- دهستیشانکردنی وتهبیژی فهرمی دادگا له دادوهران یان نهندامانی داواکاری گشتی.

دووهم- سهروکی دادگا دهتوانیت داوا له سهروکی نهجمهنی دادوهری بکات بو گریهستکردن لهگهله شارهزایانی بیانی بو کارکردن له دادگا، و دهستیشانکردنی نهجمهنی شارهزایانه بهیارمهتی کومهلگه نیودهولتهتی دهبیته، به نهتهوه یه کگرتووه کانشهوه، نهویش بههماههنگی لهگهله نهجمهنی وهزیران.

سیهم- پیوسته شارهزایه بیانییهکان نهوانه له بهندی (دووهم) ی نهجمهنی ماددهیه دهقنوسکراون ئاستیکی بهرزیان ههبیته له رهوشتههرزی و راستپویی و دهسپاکی، و پیوسته له دادگا یان داواکاری گشتی ولاته که یان له دادگاکانی تاوانه نیودهولتهتییهکان کاری کردیته.

ماددهی (۹):

یه کهم- ژمارهیه کی پیوست له دادوهرانی لیکولینهوه دادهمهزیرین یان دهگوازرینهوه.

دووهم- دادوهرانی لیکولینهوه له دادگا لیکولینهوه لهگهله تومتهبارانی نهجمهانی نهو تاوانانهی لهم یاسایه دا دهقنوسکراون لهتهستو دهگرن.

سیهم- نهجمهنی دادوهری له نیوان دادوهرانی لیکولینهوه سهروکیک و جیگریکی سهروک دهستیشان دهکات.

چوارهم- سهروک دوسیهکانی لیکولینهوه بو دادوهرانی لیکولینهوه ههر یه کهو بهجیا رهوانه دهکات.

پینجهم- ههر دهستهیهک له دهستهکانی لیکولینهوه له دادوهریکی لیکولینهوه و ستافیکی لیتهاتوو پیکدیت که پیوست بیته بو کاری دادوهری لیکولینهوه.

شهشم- دادوهری لیکولینهوه دهتوانیت بهلگهکانی سهلماندن لهههر سهراوهیهک بهباشی بزانیته کوبکاتهوه و راستهوخو نامهکاری بکات لهگهله لایه نه پهپوهندهارهکان.

حهوتەم- دادوهرى لىكۆلئىنەو بەوپەرى سەربەخۆيى لە دادگا رەفتار دەكات وەك دەزگاپەكى جيا لە دادگا. هەشتەم- برپارى دادوهرى لىكۆلئىنەو شياوى تانەلیدانى تەمبىزى دەبىت لەبەردەم دادگا بەسيفەتى تەمبىزى لە ماوهى (۳۰) سى رۆژ لە رىكەوتى پىراگەياندن يان دانانى بە پىراگەياندرائو بەپىي ياسا.

نۆيەم- سەرۆكى دادوهرانى لىكۆلئىنەو لەدوای راويژ لەگەل سەرۆكى دادگا و رەزامەندى سەرۆكى ئەنجومەنى دادوهرى و رەزامەندى سەرۆكى ئەنجومەنى وەزيران دەتوانىت داواى گريپەستکردن بکات لەگەل كەسانى بيانى وەك شارەزا بۆ پيشكەشکردنى يارمەتى دادگەرى بۆ دادوهرانى لىكۆلئىنەو لە بواری لىكۆلئىنەو لەو دۆسيانەى ئەم ياسايە دەيانگريئەو، چ نۆدەولتەتى بىت يان نا، و ئىنتىدابکردنى ئەم شارەزايانەش بە يارمەتى كۆمەلگەى نۆدەولتەتى دەبىت، بەنەتەو يە كگرتوو كانيشەو، ئەويش بەهەماهەنگى لەگەل ئەنجومەنى وەزيران.

دەيەم- مەرجه شارەزا و چاوديره بيانىيەكان ئەوانەى لە بەندى (نۆيەم) ئەم ماددەيە دەقنوسكرائون ئاستىكى بەرزىان هەبىت لە رەوشتەرزى و راسترۆيى و دەسپاكى. وا باشترە شارەزا و چاوديرى بيانى لە دادگا يان داواكارى گشتى ولاتەكەى يان لە دادگاكانى تاوانە نۆدەولتەتییەكان كارى كرديت.

ماددەى (۱۰):

يەكەم- ژمارەيەكى پيوست لە داواكارانى گشتى بۆ دادگا دادەمەزرين يان دەگوازرينەو.

دووهم- دەستەى داواكارى گشتى لە ژمارەيەك داواكارى گشتى پىكدىت و بەرپرس دەبن لە بەرگرىکردن لە مافى گشتى كۆمەلگە.

سپيەم- ئەنجومەنى دادوهرى لەنيوان داواكارە گشتىيەكان سەرۆكىك و جيگرىكى سەرۆك دەستنيشان دەكات.

چوارەم- هەر نووسينگەيەك لە نووسينگەكانى داواكارى گشتى لە داواكارىكى گشتى و ستافىكى ليهاوو پىكدىت كە پيوست بىت بۆ كارى داواكارى گشتى.

پىنجەم- هەر داواكارىكى گشتى بەوپەرى سەربەخۆيى رەفتار دەكات وەك دەزگاپەكى جيا لە دادگا.

شه‌شهم- سه‌رۆکی ده‌سته‌ی داواکاری گشتی ئەو دۆسیه‌یه‌ی داواکاره‌ی لی‌کۆلینه‌وه‌ی تبادا بکری‌ت و دادبینی بکات له قۆناغی دادگاییکردن راده‌سپێرت به داواکاری‌کی گشتی پالپشت به‌و ده‌سه‌لاتانه‌ی به‌خشراونه‌ته داواکارانی گشتی به‌پێی یاسا.

حه‌وته‌م- سه‌رۆکی داواکاری گشتی له‌دوای راویژ له‌گه‌ل سه‌رۆکی دادگا و ره‌زامه‌ندی سه‌رۆکی ئەنجومه‌نی دادوه‌ری و ره‌زامه‌ندی سه‌رۆکی ئەنجومه‌نی وه‌زیران ده‌توانی‌ت داوای گریه‌ستکردن بکات له‌گه‌ل که‌سانی بیانی به‌سیفه‌تی شاره‌زا بۆ پیشکه‌شکردنی یارمه‌تی بۆ داواکاره‌ گشتیه‌کان له‌وه‌ی په‌یوه‌سته به‌ لی‌کۆلینه‌وه و ئیدعا له‌و دۆسیانه‌ی ئەم یاسایه‌ ده‌یانگریته‌وه له‌ بواری نیوده‌وله‌تی یان بواری دیکه، و ده‌ستیشانکردنی ئەم شاره‌زایانه‌ش به‌ یارمه‌تی کۆمه‌لگه‌ی نیوده‌وله‌تی ده‌بی‌ت، به‌نه‌ته‌وه یه‌ کگرتوو‌ه‌کانیشه‌وه، ئەویش به‌هه‌ماهه‌نگی له‌گه‌ل ئەنجومه‌نی وه‌زیران.

هه‌شته‌م- مه‌رجه‌ شاره‌زا بیانیه‌کان ئەوانه‌ی له‌ به‌ندی (حه‌وته‌م) ی ئەم ماده‌یه‌ ده‌قنوو‌سکراون ئاستی‌کی به‌رزیان هه‌بی‌ت له‌ ره‌وشته‌ری و راست‌ژی و ده‌سپاکی، و پیشتر له‌ داواکاری گشتی ولاته‌که‌یان یان له‌ دادگایانی تاوانه‌ نیوده‌وله‌تیه‌کان کاریان کردبیت.

ماده‌ی (١١):

یه‌که‌م- فه‌رمانبه‌ریک به‌ناونیشانی به‌رپوه‌به‌ر که‌ هه‌لگری بڕوانامه‌ی به‌کالۆریۆس بی‌ت له‌ یاسا و خاوه‌ن شاره‌زایی دادوه‌ری و کارگیری بی‌ت فه‌رمانگه‌ی کارگیری به‌رپوه‌ده‌بات، و ژماره‌یه‌ک فه‌رمانبه‌ر یارمه‌تی ده‌دن بۆ راییکردنی کاری فه‌رمانگه‌.

دووهم- فه‌رمانگه‌ی کارگیری به‌رپرسی‌تی کاروباری کارگیری و دارایی و خزمه‌تگوزاری دادگا و ده‌سته‌ی داواکاری گشتی له‌ئه‌ستۆ ده‌گری‌ت.

ماده‌ی (١٢):

دادگا تاییه‌تمه‌ند ده‌بی‌ت به‌ دادگاییکردنی هه‌ر که‌سی‌کی عیراقی یان بیانی له‌ ئەندامانی ریکخراوی ده‌وله‌تی ئیسلامی له‌ عیراق و شام (داعش) ی تیرۆریستی، که‌ تۆمه‌تبار بی‌ت به‌ ئەنجامدانی یه‌کی‌ک له‌و تاوانانه‌ی له‌ به‌نده‌کانی خواره‌وه‌ ده‌قنوو‌سکراون ده‌ره‌ق به‌ که‌سانی عیراقی له‌ هه‌ریم یان له‌ ده‌ره‌وه‌ی:

یه کهم- تاوانی جینۆساید: به پیی ئه وهی له بهندی (شه شه م) ی ماددهی (۱) ی ئه م یاسایه دا هاتووه.
دووهم- تاوانه کانی دژ به مرۆفایه تی: به پیی ئه وهی له بهندی (حه وته م) ی ماددهی (۱) ی ئه م یاسایه دا هاتووه.
سییه م- تاوانه کانی جهنگ: به پیی ئه وهی له بهندی (هه شه م) ی ماددهی (۱) ی ئه م یاسایه دا هاتووه.

به شی سییه م

به رپر سیاریتی تاوانکاری که سیتی و حوکه مزاییه کان

ماددهی (۱۳):

یه کهم- ئه و که سه ی تاوانیک ئه نجام بدات که بکه ویته چوارچیوه ی تاییه تکاری دادگا به سیفه تیکی که سیتی لیی به رپرس ده بیته به پیی حوکه کانی ئه م یاسایه و حوکه کانی یاسای سزاکانی عیراقی ژماره (۱۱۱) ی سالی ۱۹۶۹، ئه گهر به مانه ی خواره وه هه لیبستیت:

۱- ئه گهر تاوانه که ی به سیفه تی بکار یان هاوبهش یان له ریی که سیکی دیکه ئه نجام دابیت به چاوپوشین له وهی ئه م که سه به رپرس بیته یان نا.

۲- فه رمانی کردیته به ئه نجامدانی تاوانیک که به کرده ی روویدا بیته یان ده ستیان پیکردیته یان هانی ئه نجامدانیان دابیت.

۳- ده ستیکردیته به ئه نجامدانی تاوانه که.

۴- به ده ر له حوکه کانی برگی (۳) ی ئه م به نده ئه گهر بکار هه ولی دابیت بو ریگه گرتن له ئه نجامدانی تاوانه که یان ته واکردنی ئه و به پاساویکی سوو ککار له سزادان بوی داده ندریت. و به پیی ئه م یاسایه له سه ر ده ستکردن به ئه نجامدان سزا نادریت ئه گهر به ته واهتی و به و په ری ویستی خوی وازی له تاوانه که هینابیت.

دووهم- ئه و سیفه ته فه رمیه ی تۆمه تبار هه لگریه تی نابیته هۆیه کی لیخۆشبوون له سزادان یان سووکار بو سزا، و نابیت پشت به پارێزبهندی به ستریت بو خوده ربازکردن له به رپر سییتی ئه و تاوانانه ی له م یاسه دا ده قنوو سکران.

سییه م- سه رۆکی بالا له به رپر سییتی تاوانکاری نابورد ریت له و تاوانانه ی له لایه ن ئه و که سانه ی به فه رمانی ئه وه وه کار ده که ن ئه نجامدراون، ئه گهر سه رۆکه که بزانیته یان هوی هه بیته بو زانیته یان ئه وه ی ئه وانه ی له ژیر

فەرمانى ئەودان ئەم كىردارانەيان ئەنجامداوہ يان خەرىكە ئەنجامى بدەن و سەرۆكەكە رىكارى پىويست و گونجاوى نەگرتىتەبەر بۆ رىگەگرتن لە روودانى ئەم كىردارانە.

چوارەم- لە حالتى ھەلسانى ھەر كەسىكى تۆمەتبار بە ئەنجامدانى كىردەوہيەك وەك جىبەجىكردى فەرمانىكى دەر كراو لە سەرۆكەكەى ئەوا ئەمە لە بەرپىسىتى تاوانكارىيى نايورىت، و دەكرىت لەمە سووكىردنى سزايەكەى رەچاو بكرىت ئەگەر دادگا بىنى ھىنانەدى دادوہرى ئەمە پىويست دەكات.

پىنجەم- بىرپارەكانى لىبوردنى دەر كراو بەر لە بەركاربوونى ئەم ياسايە ھىچ لەو كەسانە ناگرتەوہ كە تۆمەتبارن بە ئەنجامدانى يەككى لەو تاوانانەى لەم ياسايەدا دەقنووسكراوہ.

شەشەم- لىكۆلىنەوہ و دادگاىبىكردى تۆمەتبارى نەوجەوان بەپى ئەوہى لە ياساى چاودىرىيى نەوجەوانان ژمارە (۷۶)ى سالى ۱۹۸۳ى بەر كار لە ھەرىم دەقنووسكراوہ، ئەنجام دەدرىت.

ماددەى (۱۴):

يەكەم- ئەو حوكمە سزايانەى لە ياسا بەر كارەكانى كاتى ئەنجامدانى ئەو تاوانانە دەقنووسكراون پىادە دەكرىت لەسەر ئەو تاوانانەى لەم ياسايەدا ھاتون.

دووەم- دادگا دەتوانىت ھۆكارى ديار كراو لەبەرچاوى بكرىت، وەك مەترسى تاوانەكە و بارودۆخى كەسىيى تاوانبار ئەویش لەبەر رۆشنايى پىشىنە دادوہرىيەكان و سزاكانى دادگاكانى تاوانبارىيى نىودەولتەتى لەم بوارە.

سىيەم- دادگا بارودۆخى توندكراوى گشتى يان تايبەتى ھاتوو لە ياساى سزاكانى عىراقى ژمارە (۱۱۱)ى سالى ۱۹۶۹ى ھەموار كراو پىادە دەكات لەسەر ھەر تاوانىك لەو تاوانانەى دەكەونە ژىربارى تايبەتكارىيى دادگا بەپى ئەم ياسايە.

چوارەم- دادگا دەتوانىت فەرمان بكات بە دەستبەسەرداگرتنى ھەر سامانىك يان مالمولكىت يان كەلوپەلىكى راستەوخۆ يان ناراستەوخۆ دەستكەوتوو لە تاوانىك بەبى زيان گەياندن بەلايەنى سىيەمى نيازپاك.

پىنجەم- دادگا دەتوانىت ھەر كەرەستەيەك يان كالاىەك كە ياسا قەدەغەى دەكات دەستى بەسەرداگرتى بەچاوپوشىن لەوہى دەعوايەكە داخرايىت يان بەسەرچوويىت لەبەر ھەر ھۆيەكى ياسايى بەپى حوكمەكانى

ماددهی (۳۰۷) ی یاسای بنه ماکانی دادگاییکردنی جهزایی عیراقی ژماره (۲۳) ی سالی ۱۹۷۱ ی هه موار کراو .

بهشی چوارهم

ریسای ریکاره کان و کو کردنه وهی به لگه و لیکو لینه وه و گهره نئییه کانی تۆمه تبار و و دادگاییکردن

ماددهی (۱۵):

یه کهم- حوکمه کانی یاسای بنه ماکانی دادگاییکردنی جهزایی عیراقی ژماره (۲۳) ی سالی ۱۹۷۱ پیاده ده کریت له سهر ئه و ریکارانهی دادگا ده یانگریته بهر .

دووهم- ئه و تاوانانهی له م یاسایه دا ده قنوو سکران ناکه ونه ژیر باری ماوه به سهر چوونی که وتینه ر بۆ ده عوای سزایی و سزا .

سییه م- دادگا و دهستهی ته مییزی له دادگای ته مییز ده توانن پشت به ستن به حوکمی دادگا تاوانکارییه نیوده و له تیبیه کان له کاتی ته فسیر کردنیان بۆ حوکمه کانی ئه و تاوانانهی له م یاسایه دا ده قنوو سکران .

چوارهم- دادگا ده توانیت پشت به سستی به و به لگه و دوکیومیتانهی پیشکەش ده کرین له لایه ن تیمی لیکو لینه وهی سهر به نه ته وه یه کگرتوو ه کان بۆ پته و کردنی لیپرسینه وه له و تاوانانهی له لایه ن ریکخرای (دهولتهی ئیسلامی له عیراق و شام/ داعش) ی تیرۆریستی ئه نجام دراو و هک جیبه جیکردنیک بۆ ناوه رۆکی بریاری ئه نجومه نی ئاسایشی ژماره (۲۳۷۹) ی سالی ۲۰۱۷ .

ماددهی (۱۶):

یه کهم- گشت که سه کان له بهرده م دادگا دا یه کسانن .

دووهم- تۆمه تبار بیتاوانه تاوه کو تاوانبار کردنی له بهرده م دادگا ده سه لیتیریت به پیی یاسا .

سییه م- ههر تۆمه تباریک مافی هه یه دادگاییکردنیک ئاشکرای بۆ بکریت پالپشت به حوکمه کانی ئه م یاسایه و ئه و ریسایانهی به پیی ئه م یاسایه وه ده رچوون .

چوارەم- له کاتی ئاراسته کردنی هەر تۆمهتیک دژ به تۆمهتباریک بهیپی ئەم یاسایه، ئەوا تۆمهتبار مافی ههیه دادگاییکردنیکى دادوهرانه و دەسپاک بکریت بهیپی ئەم گەرهنهتییانهی خوارهوه وهك نزمترین ئاست:

۱- دەستبهجی ناوهرۆکی ئەو تۆمهتهی ئاراستهی کراوه بهووردهکاری و سروشت و هۆیهکهی پیی رابگهینریت.

۲- کاتی تهواو بو تۆمهتبار برهخسیت و ئاسانکاری پیوستی بو بکریت بو ئەوهی بتوانیت بهرگرکردنی خوی ئاماده بکات و ئازادی بو برهخسیت له پهيوهندي کردن به پارێزهریک که بهتهواوی ویستی خوی دهستیشانی بکات و بهتهنیا له گهلی کۆدهبیتهوه.

۳- دادگاییکردنی بهیپی دواکهوتنیکى بی پاساو ئەنجام بدریت.

۴- بهشیوهی ئامادهبوون و به ئامادهبوونی پارێزهره تایبهتهکهی دادگایی بکریت یان پیی رابگهیندریت که مافی دواکردنی یارمهتی دادوهری ههیه ئەگەر توانای دارایی نهییت، و مافی ههیه داوای ئەم یارمهتییه بکات که ریگهی دهوات پارێزهریک بکاته بریکار بهیپی ئەوهی کریی پارێزهرایهتی له ئەستۆ بگریت.

۵- مافی ههیه داوای گهواهیدهرانی بهرگریلیکردن بکات و گفتوگو بکات له گهلی گهواهیدهرانی سهلماندن و پیشهشکردنی هەر بهلگهیهك بهرگریکردنی پتهوتر بکات بهیپی یاسا.

۶- ناکریت ناچار بکریت بهدانپیان، و مافی ههیه بیدهنگی ههلبزیریت بهیپی ئەوهی ئەم بیدهنگییه وهك بهلگه لهسهر تاوانبار کردن یان بیتاوانی تهفسیر بکریت.

ماددهی (۱۷):

یهکه- پیوسته تۆمهتبار راگیر بکریت پالپشت به فهرمانیک یان یاداشتیکى دهستگیر کردن که لهلایهن دادوهری لیکۆلینهوه دهرکراییت، و پیوسته دهستبهجی ئەو تۆمهتهی خراوته پالی پیی بگوتریت و بو دادگا بگوازیتهوه.

دووهم- پیوسته لهسهر دادگا ریکارهکانی دادگاییکردنیکى دادوهرانه و خیرا مسۆگەر بکات بهیپی حوکمهکانی ئەم یاسایه و ریساکانی ریکار و بهلگهکانی هاوپیچ بهم یاسایه له گهلی مسۆگەرکردنی مافهکانی تۆمهتبار و لهبهرچاوه پیوستهکان بو پاراستنی قوربانیان یان کهسوکاریان و گهواهیدهران.

سییهم- پیوسته لهسه ر دادگا ریژگرتن له مافه کانی تۆمه تبار و دهسته بهر کردنی مسۆگەر بکات، و پیوسته لهسه ری بریاری رهوانه کردن بخوینیتیهوه و دلنیا بیتهوه لهوهی تۆمه تبار زانیاری و زانیی ههیه بهو تۆمه ته یان ئەو تۆمه تانهی خراونه ته پالی، و پیوسته پرسیار ئاراسته ی تۆمه تبار بکات بهوهی تاوانباره یان بیتاوانه .

چوارهم- دانیشته کانی دادگا به ئاشکرا دهبن مه گەر دادگا بریار بدات بیکاته نهینی به پیی ریساکانی ریکار و به لگه کانی هاویچ بهم یاسایه و نابیت بریاری به نهینیکردنی دانیشته که بدات، تهنها وهک به ده ر کردنیك نه بیت و له بهر هۆکاری سنوورداره وه که له بریاره که باسی ده کات.

ماددهی (١٨):

پیوسته لهسه ر دادگا پاراستنی قوربانیان یان که سوکاریان و گهواهیده ران مسۆگەر بکات به پیی ئەوهی له ریساکانی ریکار و به لگه کانی هاویچ بهم یاسایه هاتوو له نیوانیشیاندا دهسته بهر کردنی نهینی ناسنامه ی قوربانیان یان که سوکاریان و گهواهیده ران.

ماددهی (١٩):

که سوکاری قوربانیان و زیانلیکه وتوانی عیراقی بۆیان ههیه له رووی مه ده نییه وه ده عوا بکه ن له بهر ده م ئەم دادگایه دژ به تۆمه تباران له بری ئەو زیانه ی پیمان که وتوو له و کردارانه ی ده بنه تاوان به پیی حوکمه کانی ئەم یاسایه، و دادگا ده توانیت بروانیتنه ئەم ده عوا یانه به پیی یاسای بنه ما کانی دادگاییکردنی جهزایی عیراقی ژماره (٢٣) ی سالی ١٩٧١ و یاسا په یوه نداره کان.

ماددهی (٢٠):

یه کهم- پیوسته لهسه ر دادگا حوکم و سزایه کانی سه ر تۆمه تباره تاوانبار کراوه کان بهو تاوانانه ی ده که ونه ناو تایبه تکاری دادگا رابگه یینیت و بسه یینیت.

دووه م- دادگا حوکمه کانی به زۆرینه یان به ریککه وتن ده رده کات، و به ئاشکرا ده یان خوینیتیه وه، و حوکم ته نها پالپشت به بریاری تاوانبار کردنه وه ده رده چیت.

به‌شی پینجه‌م

رینگه‌کانی تانه‌لیدان و دووباره داد‌گاییکردنه‌وه و جیبه‌جی‌کردنی حوکه‌کان

مادده‌ی (۲۱):

یه‌که‌م- حوکه‌مدراو یان داواکاری گشتی و زیانلیکه‌وتوو له تاوان ده‌توانیت تانه‌بدات به رینگه‌ی ته‌میی‌ز له حوکه‌م و برپاره‌کان له‌لای داد‌گای ته‌میی‌ز له‌بهر ههر هویه‌ک له‌م هویانه‌ی خواره‌وه:

۱- نه‌گهر حوکه‌م که به‌سه‌رپیچی یاسا دهر‌کرایت یان هه‌له‌یه‌کی هه‌بیت له ته‌فسیر کردنی.

۲- هه‌له له رینگاره‌کان.

۳- روودانی هه‌له‌یه‌کی بنه‌ره‌تی له رووداوه‌کان بیه‌ته‌مایه‌ی پیشیل‌کردنی داد‌په‌روه‌ری.

دووهم- داد‌گای ته‌میی‌ز ده‌توانیت حوکه‌می داد‌گا په‌سه‌ند بکات یان هه‌لیان بو‌ه‌شیتته‌وه یان هه‌مواریان بکات.

سییه‌م- له کاتی دهر‌کردنی داد‌گای ته‌میی‌ز حوکه‌می هه‌له‌وه‌شانده‌وه‌ی حوکه‌می دهر‌کراو به بیتاوانی یان به نازاد‌کردن له‌لایه‌ن داد‌گاوه یان داد‌وه‌ری لیکۆلینه‌وه نه‌وا بو‌ی هه‌یه ده‌عوایه‌که بو‌ داد‌گا بگه‌رپیتته‌وه بو‌ دووباره داد‌گاییکردنه‌وه‌ی تۆمه‌تبار.

چواره‌م- ماوه‌ی تانه‌لیدان به‌پیی حوکه‌کانی یاسای بنه‌ماکانی داد‌گاییکردنی جه‌زایی عیراقی ژماره (۲۳)‌ی سالی ۱۹۱۷‌ی هه‌موارکراو ده‌بیت مه‌گهر ده‌قیکی پیچه‌وانه هه‌بیت.

مادده‌ی (۲۲):

یه‌که‌م- له کاتی دۆزینه‌وه‌ی رووداو یان راستی نوی که پیشتر نه‌زانرایت له کاتی نه‌نجامدانی داد‌گاییکردن له‌بهرده‌م داد‌گا یان له کاتی تیروانینی ده‌عوا له‌بهرده‌م داد‌گای ته‌میی‌ز، که له‌وانه‌یه بیه‌ته هۆکاریکی یه‌کلاکه‌روه‌وه بو‌ گه‌یشتن به برپار، نه‌وا که‌سی حوکه‌مدرا و داواکاری گشتی ده‌توانن داواکاری دووباره داد‌گاییکردنه‌وه پیشکه‌ش به داد‌گا بکه‌ن.

دوووهم- پيوسته له سهر دادگای ته مييز داوا کارييه که رت بکاته و هه گهر بينی بى بنه ماى ياساييه، به لام نه گهر بينی داوا کارييه که پشتی به هوى پروا پيښته به ستووه نه و ا به نامانجی گه يشتن به هه موار کړدنې برپاری حوکمه که له دواى گويگرتن بو لايه نه کانی ده عوا ده توانيت:

- ۱- ده عوا که بو نه و دادگایه بنيرپته و هه که حوکمه کهى دهر کړدووه بو نه و هه سهر له نوى تيروانينى بو بکات.
- ۲- يان دادگای ته مييز تيروانينى ده عوا که له نه ستو بگريت.

ماددهى (۲۳):

يه کهم- نه و حوکمانه لى دادگاو دهر چوون به پيى ياسا جييه جى ده کړين.
دوووهم- حوکمه کانی لیبوردنې گشتى يان تايهت يان راگرتنى جييه جيکړدن پياده ناکړين به سهر نه و سزايانه لى له دادگایه دهر ده چن.

به شى شه شه م

سندوقى کومه ک و قهره بووه کان

ماددهى (۲۴):

يه کهم- به پيى نه و ياسايه سندوقى ک دادمه زريت به ناوى (سندوقى کومه ک و قهره بووه کان).

دوووهم- داهاته کانی نه و سندوقه پيکديت له:

۱- کومه کى نيوده ولته تى و نيوخويى.

۲- سهر جه م نه و مايانه لى نه نجامى جييه جيکړدنې حوکمه کانی نه و ياسايه و هره ده گيرين.

۳- نه و مايانه لى حکومتى ئيتيحادى بو نه و سندوقه تهر خانيان ده کات و هه قهره بووه کړدنه و هه بى قوربانيانى نه و تاوانانه لى نه ندامانى ريکخراوى (دهولته تى ئيسلامى له عيراق و شام/داعش) تيروريسى نه نجاميانداوه، پالپشت به ده قى ماددهى (۱۳۲) ي ده ستورى عيراقى سالى ۲۰۰۵.

سیئەم- بەرپۆهبردنی سندوق و ئەو کاروبارانەى پێهوه پهيوهستن به پێهويك ريكدەخریت كه ئەنجومەنى
وەزيران دەرى دەكات.

بەشى حەوتەم

حوكمى گشتى و كۆتايى

ماددهى (٢٥):

يه كهەم- سهروكى دادگا و دادوهره كانى و دادوهرانى ليكۆلینهوه و داواكاره گشتیه كان و بهرپۆه بهرى
فهرمانگهى كارگيرى و ئەوانهى له دادگا كار ده كهن پاريز به ندييان ههيه دژ به دهعوا مه ده نييه كان له وهى
پهيوهسته به ئهركه فهرميه كانيان.

دووهم- پيوسته دادگا مامهلهى پيوست بكات له گهه كەسانى ديكه به تۆمه تباريشه وه بۆ مسۆگهر كردنى
به جىگه ياندنى دادگا بۆ كاره كانى.

ماددهى (٢٦):

يه كهەم- ريساكانى ريكار و كۆكردنه وهى به لگه كانى پاشكۆى ئەم ياسايه تهواو كهرى ئەم ياسايهيه و به شىكى
دانه براوه لىي.

دووهم- حوكمه كانى ياساى سزاكانى عيراقى ژماره (١١١)ى سالى ١٩٦٩ پياده ده كريت به وهى ناكۆك
نييه له گهه حوكمه كانى ئەم ياسايه و پابه ندييه ياساييه نيوده وه له تيبه كانى پهيوهست بهو تاوانانهى ده كه ونه
چوار چيوه تايبه تكارى دادگا له كاتى پياده كردنى حوكمه كانى تايهت به لىبوردن له بهر پرسى تايهت كارى.

ماددهى (٢٧):

يه كهەم- حوكمه كانى ياساى راژهى مه ده نى ژماره (٢٤)ى سالى ١٩٦٠ و ياساى ميلاك ژماره (٢٥)ى
سالى ١٩٦٠ و ياساى بهرزه فته بى فهرمان بهراني ده ولتهت و كهرتى گشتى ژماره (١٤)ى سالى ١٩٩١ و
ياساى خانه نشينى به كخراو ژماره (٢٧)ى سالى ٢٠٠٦ى هه موار كراو، يان هه ر ياسايه ك جىگه يان
بگريته وه، له سه ر ئەندامانى دادگا پياده ده كريت بى جگه له دادوهران و داواكارانى گشتى.

دوووهم- له کاتی کۆتایی هاتنی کاره کانی دادگا دادوهر و داواکاره گشتییه کان ده گهریندرینه وه بو ئه نجومه نی دادوهری بو کار کردن له دادگا کانی ههریم، و ئه وهی ته مه نی یاسایی ته واو کردوو ه خانه نشین ده کریت به پیی یاسا.

ماددهی (٢٨):

زمانی کوردی و زمانی عه ره بی دوو زمانی فه رمین بو دادگا، و ده کریت له کاتی پیویستی زمانی دیکه به کار به یتریت.

ماددهی (٢٩):

بودجه ی گشتی تیچوو ه کانی دادگا له ئه ستو ده کریت.

ماددهی (٣٠):

سه روکی دادگا ئاماده کردنی راپورتیکی سالانه ده رباره ی کاره کانی دادگا له ئه ستو ده کریت و پیشکەشی ئه نجومه نی دادوهری ده کات.

ماددهی (٣١):

کار به هیچ ده قیکی یاسایی یان برپاریکی ناکۆک له گه ل حوکمه کانی ئه م یاسایه دا ناکریت.

ماددهی (٣٢):

سه روکی ئه نجومه نی دادوهری رینمایی پیویست بو ئاسان جیبه جیکردنی حوکمه کانی ئه م یاسایه ده رده کات.

ماددهی (۳۳):

ئەم یاسایە لە ریکەوتی بلاو کردنەوهی لە روژنامە ی فەرمی (وەقایی کوردستان) جییه جی دە کریت.

هۆبه کانی دەرچواندن

لەبەر ئەو مەترسییە تاوانکارییە ریکخراوی (دەولەتی ئیسلامی لە عێراق و شام/داعش) ی تیرۆریستی لەسەر هەریمی کوردستان – عێراق و عێراق و کۆمەلگە ی نیۆدەولەتی هەیه تی، و لەبەر قیزەوه نی ئەو تاوانانە ی ئەنجامدراون و ئەو کوشتارە درێندانانە ی بوونەتە دەرئەنجامی، کە تاوانی نیۆدەولەتین، و وەك گونجاندن لە گەل ستانداردە نیۆدەولەتییه کان و وەك جییه جیکردنیک بۆ پەیماننامە و ریککەوتننامە و بەلگەنامە نیۆدەولەتییه کان ئەوانە ی عێراق پەسەندی کردوون، و بە مەبەستی کاراکردنی برپاری ئەنجومەنی ئاسایشی نیۆدەولەتی ژمارە (۲۳۷۹) ی سالی ۲۰۱۷، و لە پیناوی پیکهینانی دادگایه کی تاوانکاریی تایبەتمەند لە چوارچیۆه ی دادگا ئاساییه کان لە هەریمی کوردستان – عێراق و پیدانی تایبەتکاریی دادگاییکردنی ئەندامانی ئەم ریکخراوه تیرۆریستییه، و دامەزراندنی سندوقیک بۆ کۆمەك و قەرەبووه کان، ئەم یاسایە دەرچوویندرا.